

แต่พระผู้เป็นมหาชนก

ผักปลอดสารพิษ ในโครงการพระราชดำริบ้านโป่ง
งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

โครงการพัฒนาบ้านโป่ง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นองค์กรรับผิดชอบ ที่ตั้งของบ้านโป่ง อยู่ห่างจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ราว 5-6 กิโลเมตร ไปทางด้านทิศตะวันออก

ดร.สตีลท์ วิลล ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาพืชผัก ภาควิชาพืชสวน คณะผลิต
กรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เล่าว่า
โครงการพัฒนาบ้านโป่ง มีพื้นที่ 3 ส่วน
ด้วยกัน ส่วนแรกเป็นพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์
กรรมพืช จำนวนกว่า 3,000 ไร่ ส่วนที่สอง
เป็นงานของคณะผลิตกรรมการเกษตร
จำนวน 907 ไร่ ส่วนสุดท้าย เป็นงานส่ง
เสริมอาชีพเกษตรกร จำนวน 216 ไร่

● **ฝึกปลดสารฯ เริ่มมานาน**

ในส่วนของการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร
มีงานแยกย่อยออกไป เช่น การผลิตไม้
ดอกไม้ประดับ ไม้ผล รวมทั้งพืชผัก

ผู้ที่ประสานงานในส่วนของพืชผัก คือ
ดร.สถิตย์ และอาจารย์วิทยา เจริญอรุณ
วัฒนา

เหตุที่มีโครงการขึ้นมานั้นเป็นเพราะ
เกษตรกรบริเวณข้างเคียงไม่มีงานทำ ไม่มี
ทุนดำเนินงานกิจการของตนเอง โครงการ
ปลูกผักปลอดสารพิษจึงเริ่มขึ้นราว 5 ปีมา
แล้ว ถึงแม้เวลาจะเนิ่นนาน แต่ความสำเร็จ
ในการผลิต รวมทั้งการตลาดนั้นยังไม่ค่อย
เป็นรูปธรรมชัดเจนนัก ทั้งนี้ เพราะบาง
ช่วงโดยเฉพาะการเปลี่ยนผู้บริหารของมหา
วิทยาลัย งานล่าช้า ไม่ปะติดปะต่อ จน
กระทั่งมีผู้บริหารชัดเจน งานจึงถูกถือขึ้น

และเดินเครื่องจริงจ้งอีกครั้งหนึ่ง

พื้นที่การผลิต ที่บ้านโป่ง อยู่บนเนิน
ลมพัดผ่านสะดวก อากาศจึงดี เรื่องของ
ความร้อนอบอ้าว จึงมีไม่มากนัก น้ำที่ใช้
รดผัก มีระบบน้ำที่ทันสมัย ปริมาณน้ำ
เพียงพอ

ดร.สตีลตี๋ บอกว่า แรกเริ่มที่มีโครงการทางมหาวิทยาลัยมีคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกร ที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการตั้งไว้ ซึ่งคุณสมบัติข้อหนึ่งที่สำคัญมาก นั่นคือ ความขยัน เกษตรกรที่

ผลิตผลสวดย ๆ

ดร.สถิตย์ วิมล (ซ้าย) และอาจารย์วิทยา เจริญอรุณวัฒนา

ไม่ยืนยันคณะกรรมการสามารถให้ออกจาก
การเป็นผู้ปลุกผักในโครงการได้

ก่อนที่จะมีการปลูกผัก ทางมหาวิทยาลัยให้การอบรม เพิ่มพูนความรู้ในการผลิตผักปลอดสารพิษอย่างถูกวิธี จากนั้นจึงให้ลงแปลงจริงเลย โดยมีผู้ช่วยให้คนละ 1 หลัง พื้นที่ราว 1 งาน ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 9 ราย นั้นหมายถึงมีมัง 9 หลัง

มุ้งที่ปลุกผักมี 2 แบบ ด้วยกัน

แบบแรกเป็นของไต้หวัน เป็นมุ้งขนาด 36 ช่องต่อตารางนิ้ว ป้องกันศัตรูผักได้ดี อาทิ หนวดกระโดด เพลี้ยอ่อน แบบที่สอง เป็นมุ้งที่มีขนาด 24 ช่อง ต่อตารางนิ้ว เมดอินไทยแลนด์ การป้องกันศัตรูผัก อาจจะไม่น่ากลัวเท่าราคาถูกกว่าแบบแรก

ที่มาของมั่งนึ่ง ส่วนหนึ่ง บริษัท เพื่อน
เกษตรกร จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่จำหน่าย
เมล็ดพันธุ์ รวมทั้งอุปกรณ์การเกษตรให้
การธนาคาร มั่งส่วนหนึ่งทางกรมส่งเสริม
การเกษตรสนับสนุน

เมล็ัดพันธุ์พืชที่ปลูก รุ่นแรก บริษัท
เพื่อนเกษตรกรฯ สนับสนุนให้เกษตรกร
ฟรี แต่รุ่นต่อมาเกษตรกรต้องซื้อเอง โดย
ซื้อหาที่ไหนก็ได้ ผู้ให้รุ่นแรกไม่ผูกมัดแต่
อย่างใด

งานผลิตผักเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ต่อเนื่อง
ด้วยดีเสมอมา สิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์มาก
นั้น ทาง ดร.สฤติย์ บอกว่า เกษตรกร
แต่ละรายจะมีนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
แม่โจ้เข้าไปประกบ โดยศึกษาเรียนรู้การ
ผลิต การวางแผน ส่วนนี้นักศึกษาได้รับรู้
ของจริง ทำให้เกิดความมั่นใจ ไม่ว่าจะไป
ทำงานกับเอกชนหรือทำงานของตนเอง
เมื่อจบการศึกษาไปแล้ว

● เน้นผลิตผักแปลกใหม่

ผักปลอดสารพิษที่โครงการพระราชดำริ
ดร.สตีลีย์ บอกว่า เน้นผักที่มีความแปลก
ใหม่ รสชาติดี ส่วนหนึ่งมีทางบริษัทเอกชน
แนะนำ ทั้งนี้ เพราะศิษย์เก่าของมหา
วิทยาลัยแม่โจ้เข้าไปทำงานกับบริษัทเหล่านั้น

“เราไม่ผลิตซ้ำ ๆ กับเกษตรกรทั่วไป แต่การแนะนำให้รู้จักวิธีปฐมนั้นเรามี อย่าง เช่น ขายตามซูเปอร์มาร์เก็ต เราจะทำ เอกสารไว้ ผู้ซื้อสามารถดูแล้วตัดสินใจ” ดร.สิทธิชัย บอก

ผักที่ปลูกในมุ้ง และปลอดสารพิษ เป็น
ผักที่อายุสั้น บางชนิดปลูกจากต้นกล้า รว
25 วัน สามารถเก็บเกี่ยวได้แล้ว ชื่อผัก

มีผู้มาติดต่อซื้อผลผลิต

บางชนิดไม่คุ้น แต่ดูที่แปลงแล้ว นำนามาปรุงอาหารมาก เช่น ผักคะน้า ผักกาดฮ่องเต้ ชันเฟง ไตโตเกียว กวางตุ้งไต้หวัน (ไม่มีดอก) อย่างนี้เป็นต้น

เหตุที่นำผักชนิดใหม่เข้าไปปลูก ในโครงการผลิตผักปลอดสารพิษ นั้น ดร.สตีลย์บอกว่า ต้องการสร้างความแปลกใหม่ ซึ่งผู้ซื้อยอมรับได้ โดยผักบางชนิด ชื่ออาจจะดูแปลก แต่ก็อยู่ในตระกูลใกล้เคียงที่คนในบ้านเรารู้เคย

งานผลิตบางอย่าง ดร.สตีลย์ ภูมิใจไม่น้อย เช่น การปลูกบางแปลงเป็นหินก้อนข้างมาก เกษตรกรปลูกครั้งแรกนำหินไปคลุมโคนผัก เพื่อให้ต้นตั้งตัวอยู่ได้ ปรากฏว่า เมื่อมีแสงแดด หินอมความร้อน ส่งผลให้โคนต้นร้อน ทำให้ผักโคนเน่า ต่อมาไม่ได้นำหินไปคลุมโคนแต่อย่างใด มีหินมากแต่ปลูกผักสวยงาม ได้รับการบอกเล่าว่า มีการจัดการเรื่องปุ๋ย รวมทั้งการให้น้ำอย่างถูกจังหวะ

● ตลาดยังไม่ดีพอ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ บางส่วนอาจจะผลิตได้ไม่ดี แต่ส่วนใหญ่แล้วเข้าใจ ผลิตได้ตามคำแนะนำ ดร.สตีลย์ บอกว่า เกษตรกรรายใดที่อยากออกไปทำเองที่บ้าน ทางมหาวิทยาลัยก็จะสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งการตลาด คือทำได้แล้วนำมาขายให้กับโครงการ เป็นการสร้างตลาดรวม

เกษตรกรที่ผลิตผัก สามารถมีรายได้ ยืนหยัดอยู่ได้ แต่ในภาพรวมแล้ว เรื่องการตลาดยังไม่ดีพอ

ดร.สตีลย์ เล่าว่า เริ่มแรกที่มีการผลิตผัก มีการพูดคุยกับเอกชนหลายราย แต่ตกลง

ดร. ดำรง สีนานุรักษ์ กับเห็ดหลินจือ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ คุณภาพดี ราคาไม่แพง

กันไม่มากนัก ซื้อขายผักปลอดสารพิษ โดยที่ทางมหาวิทยาลัยเชื่อใจ ไม่ได้มีการเก็บเงินประกัน แรก ๆ ที่ซื้อผักไป ผู้ซื้อโอนเงินให้อย่างดี แต่ท้ายหลัง ๆ กลับเบี้ยว ไม่ยอมจ่าย ส่งผลถึงการผลิตพอสมควร

มีผู้สนใจหลายราย ติดต่อกับ ดร.สตีลย์ว่าจะซื้อผลผลิต เอาเข้าจริงหายเงียบ โดยมีข้ออ้างว่า ที่ตลาดต่างประเทศไม่รับซื้อ จึงซื้อจากทางมหาวิทยาลัยไม่ได้

ดังนั้น ตลาดการซื้อขายผักทุกวันนี้ จึงมีครั้งละ 100-150 กิโลกรัม เท่านั้น

ดร.สตีลย์ บอกว่า สิ่งหนึ่งที่พบอยู่นั้น เรื่องการขนส่ง เดิมทีส่งเครื่องบิน แต่ค่าใช้จ่ายสูง จึงเปลี่ยนส่งทางรถยนต์ การขึ้นผักที่เชียงใหม่ทำอย่างนี้มานานแล้ว แต่เมื่อถึงกรุงเทพฯ เกิดความเสียหาย ผู้ซื้อที่ปลายทางบอกว่า ผักเสียหายมากเกินไป ถือว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่ง

นี่ผักกาดฮ่องเต้

● ต้องการผู้ร่วมงาน

การผลิตผักที่บ้านโป่ง ถือได้ว่า เป็นผักที่มีคุณภาพดี ทั้งนี้ เพราะมีกระบวนการตามหลักวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ปุ๋ย ใช้สารกำจัดศัตรูพืช ทางคณะกรรมการเข้มงวด ดังนั้น สิ่งที่ได้จึงมีคุณภาพ ส่วนปริมาณนั้น ขึ้นอยู่กับการซื้อขาย หากมีการซื้อขายกันมาก สามารถที่จะขยายพื้นที่ออกได้อีก แต่ทุกวันนี้ตลาดยังไม่กว้าง

มีเอกชนหลายราย เดินเข้าไปที่โครงการเพื่อติดต่อซื้อขาย แต่ก็ยังไม่มียุติจริงจึงนักการตลาดจึงไม่คืบ มีการส่งขายที่กรุงเทพฯ ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งขายที่ตลาดท้องถิ่น โดยเฉลี่ย ราคาผลผลิต อยู่ที่กิโลกรัมละ 15 บาท หากถึงผู้บริโภค ราคาอาจจะสูงขึ้น

เป็นค่าการตลาด

งานผลิตผักปลอดสารพิษที่บ้านโป่ง มีลูกค้าแจ่มใส เพราะปัจจัยการผลิตพร้อม บุคลากรมีพอเพียง ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรหรือที่ปรึกษา หากการตลาดดี ทุกสิ่งทุกอย่างคงขับเคลื่อนไปในทางที่ก้าวหน้าแน่

ผู้สนใจจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ยอราอู๋ ข้า มีผลผลิตคุณภาพดีรออยู่ ผลิตได้ ทั้งปี มีผักที่นิยมในท้องตลาดและผักใหม่ ติดต่อดร.สตีลย์ ได้ที่ โทร. (053) 498-166

ขอขอบคุณ ดร.สตีลย์ วิมล และ ดร.ดำรง สีนานุรักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่นำชมแปลงปลูกและให้ข้อมูล

ผลกระทบต่อพืชจากฝนหลวงฤดู

นายเกรียงไกร คณะองคมนตรี เกษตรจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า จากการที่มีฝนตกกระจายทั่วไปและมีฝนตกหนักในบางพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ 2-3 วัน ที่ผ่านมานี้ และอาจมีฝนตกบางพื้นที่เมื่อต้นสัปดาห์นี้ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อพืชบางชนิด จึงขอแนะนำให้เกษตรกรดูดังนี้ คือ

ลำไย ลิ้นจี่ เกษตรกรกำลังเตรียมให้ออกดอก โดยงดให้น้ำ งดให้ปุ๋ยในไตรเดือน แต่ฝนตกลงมาทำให้แปลงปลูกลำไยได้รับความชุ่มชื้นอาจทำให้ลำไยแตกใบอ่อนซึ่งจะมีผลต่อการออกดอกต่อไป เกษตรกรควรฉีดพ่นปุ๋ยเคมีทางใบ สูตร 0-52-34 (โมโนโพแทสเซียมฟอสเฟต) อัตรา 150-200 กรัม (6-8 ช้อนแกง) ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นอย่างน้อย 2 ครั้ง ห่างกันครั้งละ 5-7 วัน เพื่อยับยั้งการแตกใบอ่อนและทำให้มีการสะสมฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ที่ใบ อันจะทำให้มีการแทงช่อดอกต่อไป และควรทำความสะอาดบริเวณทรงพุ่มของลำไย เพื่อให้ดินรอบทรงพุ่มระบายความชื้นได้เร็วขึ้น หรือสูบลมภายในสวนลำไยเพื่อไล่ความชื้นและยังสามารถขับไล่แมลงศัตรูลำไยได้อีกทางหนึ่งด้วย

ข้าว ที่เกษตรกรเกี่ยวแบบวางราย ควรแผ่ขยายหรือพลิกกลับจะทำให้ความชื้นในเมล็ดลดลง และหากไม่ปฏิบัติจะทำให้ข้าวสารหลังจากนำไปสี มีคุณภาพไม่ดี สีไม่สวย หักเหมือนพันหนู ส่วนข้าวที่ยังไม่เก็บเกี่ยวควรปล่อยรอจนข้าวแห้งดีเสียก่อนแล้วจึงค่อยเก็บเกี่ยว

กระเทียม หอมหัวใหญ่ เกษตรกรต้องหมั่นตรวจแปลงปลูก ถ้าหากพบโรคระบาด ควรฉีดพ่นสารป้องกันเชื้อรา เพราะสภาพอากาศเช่นนี้เหมาะสมต่อเชื้อราโรคระบาด แต่ที่ฝนตกครั้งนี้นักกลับมีผลดีต่อผักกินใบซึ่งทำให้ได้รับไนโตรเจนมากขึ้น